

Geografisk och socioekonomisk analys av deltagandet i musikcheck i Lunds kommun, höstterminen 2021

**Mats-Ola Nilsson, utvecklingsstrateg, Pontus Brönmar, ekonom, Tilda Brage, teknisk lantmätare,
Ola Svensson, teknisk lantmätare**

Bakgrund

Samtliga aktiva musikcheckelever den 1 oktober 2021 har placerats in i en av Lunds kommuns verksamhetskartor. Denna verksamhetskarta är indelad i så kallade DeSO, demografiska statistikområden. Dessa områden togs fram av Statistiska centralbyrån 2018, på uppdrag av regeringen, i syfte att statistiskt kunna följa upp socioekonomisk segregation. De demografiska statistikområdena delar in Sverige i områden, som har mellan 700 och 2 700 invånare. Invånarna kategoriseras sedan efter olika parametrar, som till exempel sysselsättning, inkomst, utbildningsnivå, kön och etnisk bakgrund.

1 639 elever var aktiva inom musikcheck den 1 oktober 2021. Av dessa har 1 628 placerats in i verksamhetskartan. Elva elever hade adresser som av någon anledning inte gick att läsa in i kartan men bortfallet på mindre än en procent kan sägas vara försumbart i sammanhanget. Dessa 1 628 elever fördelades mellan årskullarna som följer:

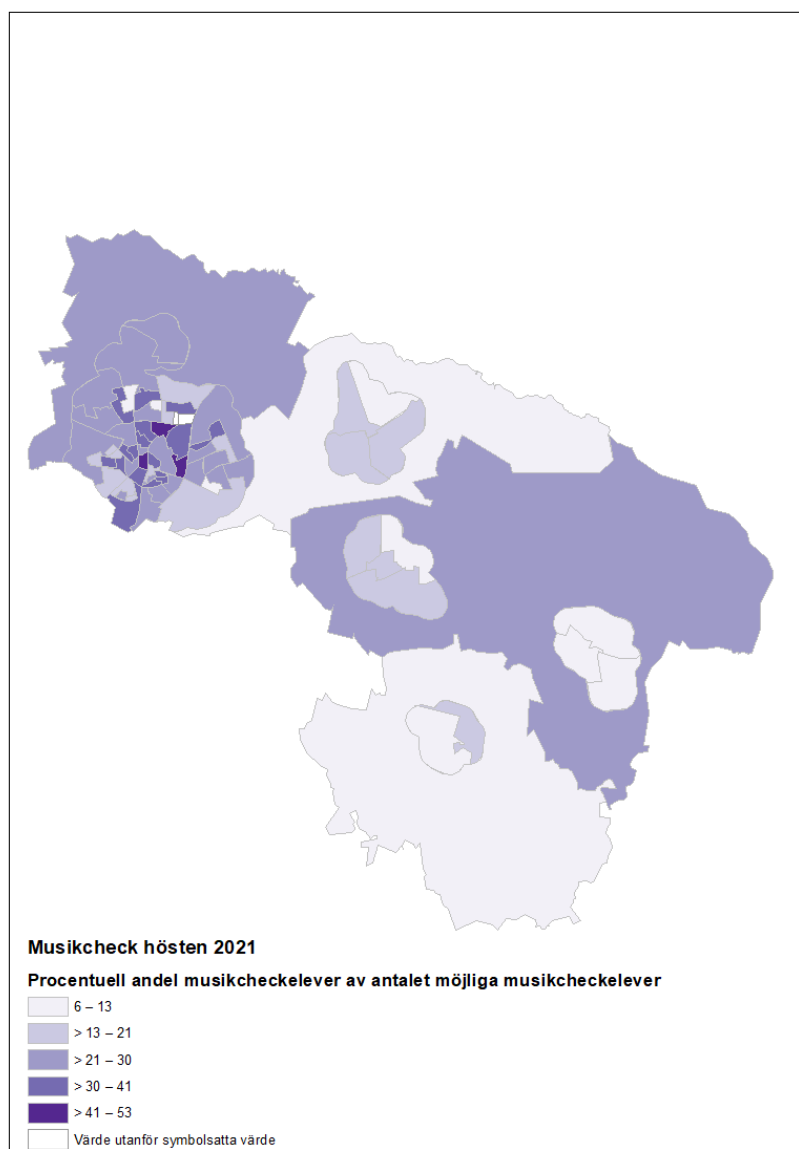
Födelseår	Antal elever	Antal barn totalt
2010	301	1 513
2011	354	1 434
2012	410	1 544
2013	329	1 414
2014	234	1 459
<i>Summa</i>	<i>1 628</i>	<i>7 364</i>

I verksamhetskartan finns också inlagda de 7 364 barn, födda 2010 – 2014, som då bodde i Lunds kommun. Andelen elever i musikcheck av det totala antalet barn i kommunen i åldersgrupperna som analyseras här är alltså 22 %. I den första geografiska och socioekonomiska analysen som gjordes av eleverna som var aktiva i musikcheck den 31 mars 2020 låg även då andelen barn av det totala antalet barn i kommunen i på 22 %. Så andelen barn i musikcheckåldrarna som har musikcheck är oförändrad sedan förra utvärderingen.

Geografisk analys av deltagandet

Den 1 oktober 2021 bodde det totalt 2 317 barn födda 2010 – 2014 i de östra kommundelarna. 347 av dessa var elever inom musikcheck, vilket innebär en andel på cirka 15 %. Det innebär också en liten ökning jämfört med förra analysen då siffran låg på 14 %. Fortfarande är dock skillnaden ganska stor mellan den totala andelen elever i musikcheck i hela kommunen och andelen i de östra kommundelarna. I de demografiska statistikområden som motsvarar de norra kommundelarna i Lund bodde totalt 421 barn födda 2010 – 2014. 95 av dessa var elever inom musikcheck, vilket innebär en andel på cirka 23 %, det vill säga strax över det totala kommungenomsnittet.

Tittar man sedan närmare på de östra kommundelarna går det liksom vid förra utvärderingen att konstatera att andelen elever minskar med avståndet från stadskärnan (*Figur 1*).

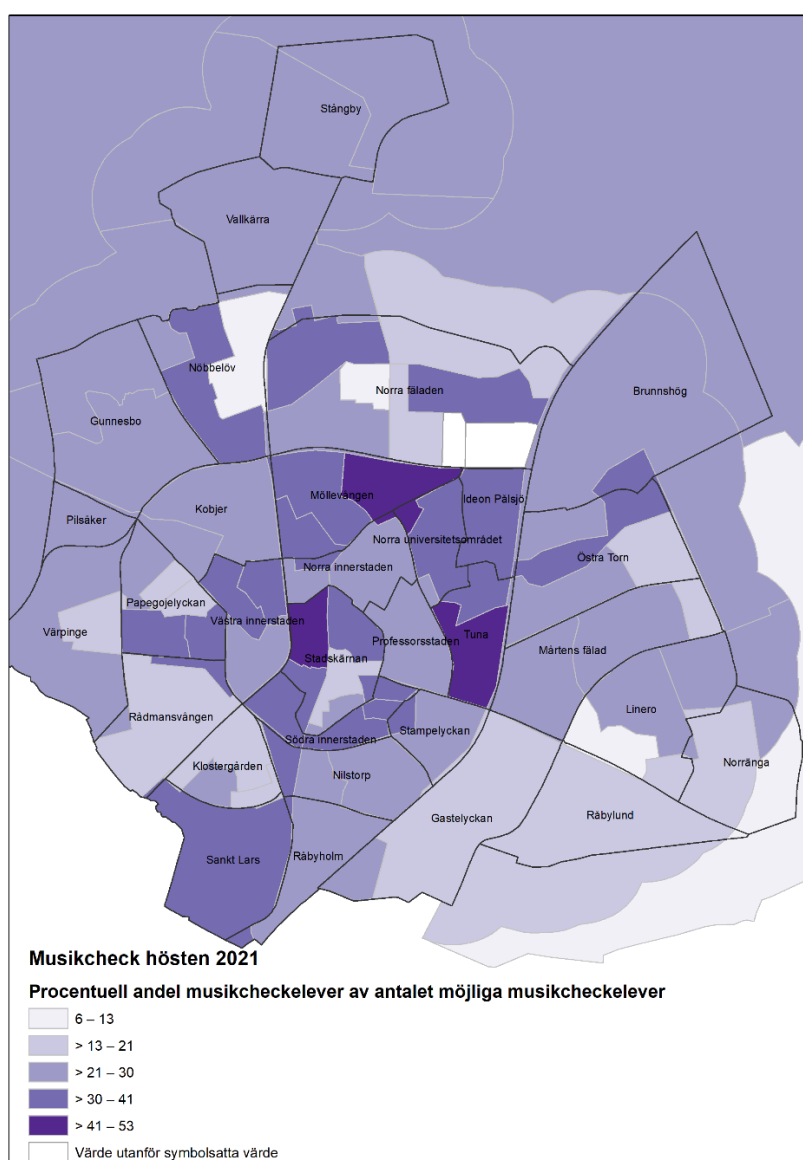

Figur 1, andel musikcheckelever för Lunds kommun

I tätorten Södra Sandby fanns det områden inom vilka andelen musikcheckelever låg i nivå med kommungenomsnittet. I tätorten Dalby var den betydligt lägre, i Genarp ännu lägre för att i Veberöd sjunka så lågt som till 6 % i den södra och norra delen av tätorten. Samtidigt fanns det, liksom vid förra utvärderingen, ett demografiskt statistikområde i de östra kommundelarna som sticker ut åt andra hållet. Det är området i vilket Torna Hällestad är situerat där 30 % av alla barn i åldersgruppen deltog i musikcheck den 1 oktober 2021. Majoriteten av alla barn som hade musikcheck gick hos anordnaren LIMUS Musikskola som sedan 2019 bedrivit undervisning på plats i Torna Hällestad. Detta är också en tydlig illustration av hur viktig den geografiska närheten till undervisningslokalen är för deltagandet i musikcheck. På samma sätt går det att konstatera att det, förutom i Torna Hällestad, är Kulturskolan som var klart överrepresenterad när det gäller musikcheckelever som bor i de östra kommundelarna. Kulturskolan är den enda anordnaren som bedriver undervisning på plats i Södra Sandby, Dalby, Genarps och Veberöds tätort.

Socioekonomisk analys av deltagandet

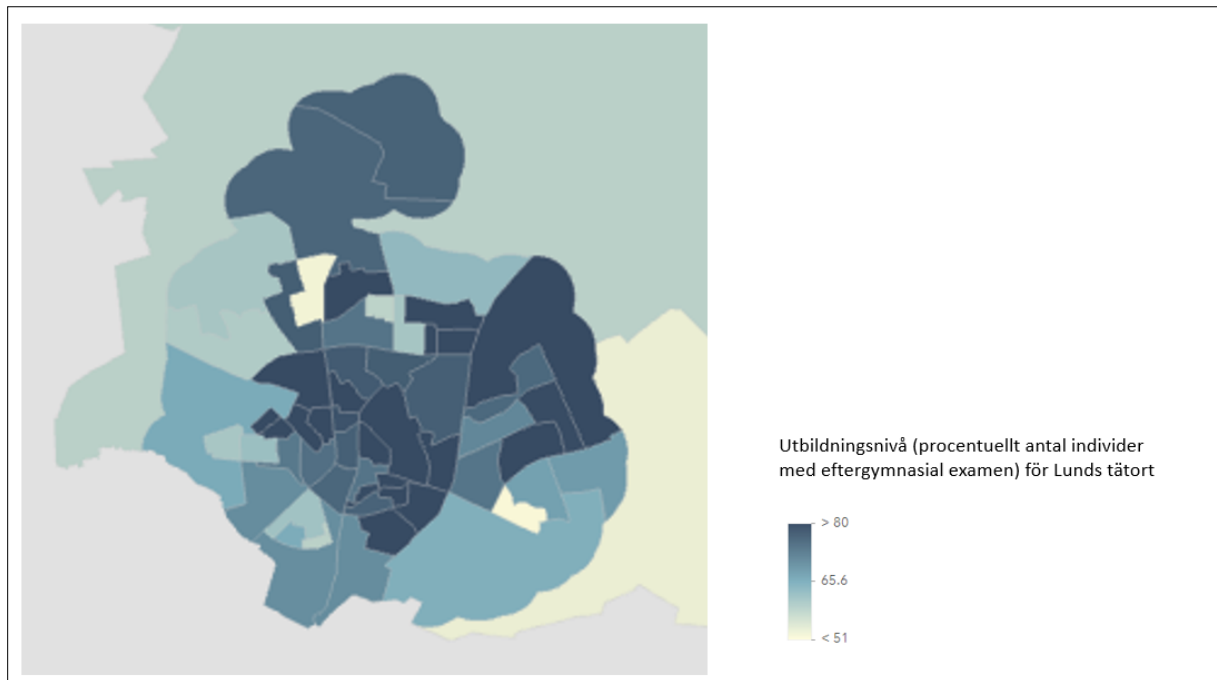
Samtidigt är det inte bara det geografiska avståndet till undervisningslokalen som är en faktor för deltagande i musikcheck. Även elevernas/vårdnadshavarnas socioekonomiska bakgrund spelar en stor roll för deltagandet. Detta går tydligast att se om man tittar på och jämför områden i Lunds tätort med lika långa avstånd till undervisningslokalerna. Vissa områden sticker ut med en särskilt låg andel musikcheckelever av de barn som bor i områdena i åldersgruppen. Först och främst är det några studentområden – Kämnärsvägen, Delphininen – där både andelen musikcheckbarn och det totala antalet barn i målgruppen för musikchecken var väldigt låga, vilket också gör att den statistiska styrkan är låg. Men det finns anledning att misstänka att ett antal andra områden, precis som vid förra utvärderingen, sticker ut av andra skäl. Detta gäller Linero centrum (8 %), Nöbbelövs torg (7 %) och Sankt Hans (6 %) (Figur 2).

Figur 2, andel musikcheckelever för Lunds tätort

Tittar man på dessa områden ur ett socioekonomiskt perspektiv sticker nämligen även dessa områden ut. De har en relativt hög andel individer utan eftergymnasial examen och med en

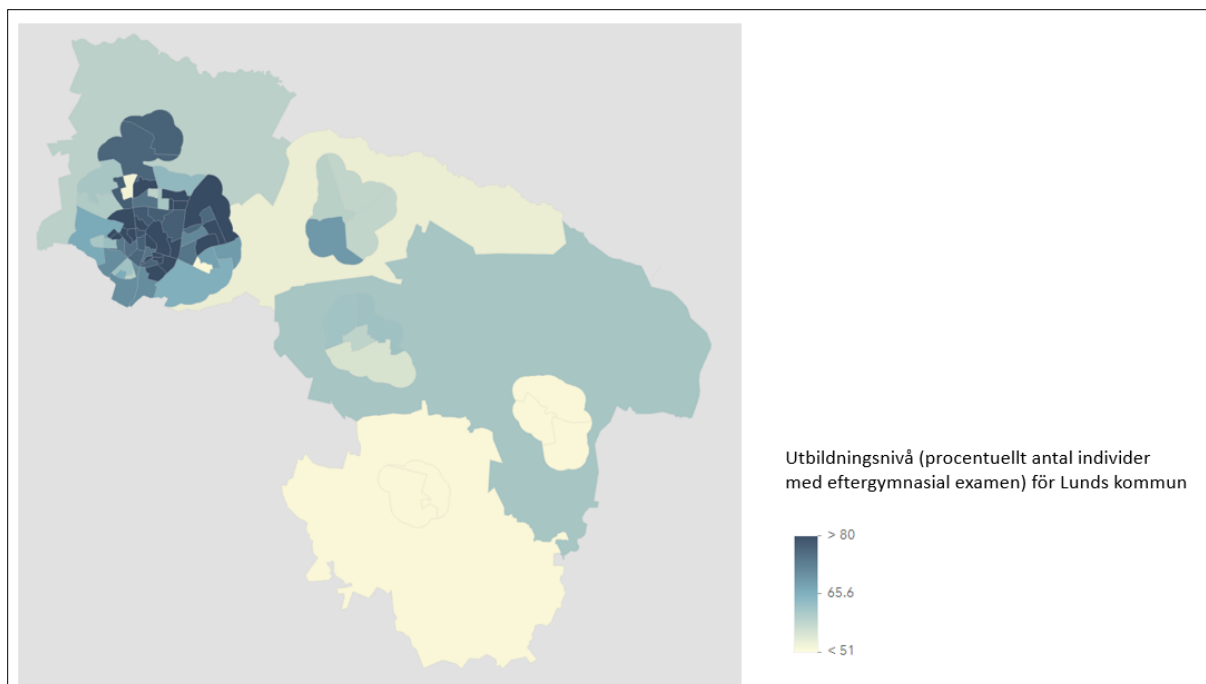
förvärvsinkomst under riksmedianen. Även andelen som bor i hyresrätter är relativt hög i dessa områden (Figur 3).

Figur 3, utbildningsnivå, andel individer med eftergymnasial examen för Lunds tätort

Tittar man sedan på de områden som ligger precis bredvid dessa tre områden går det *både* att få en bekräftelse på att det inte är det geografiska avståndet till musikundervisningen som påverkar deltagandet i dessa områden *och* att få syn på hur segregationen ser ut i en kommun som Lund. Precis norr om Linero centrum ligger det område som brukar kallas Övre Linero och där låg musikcheckandelen bland barnen på 29 % och just nordost om Övre Linero ligger Östra Linero där andelen var 30 %. Väster om Nöbbelövs torg ligger Oscarshem med en andel musikcheckelever på 34 % och just öster om Nöbbelövs torg och nordväst om Sankt Hans ligger Annehem där andelen musikcheckelever också var 34 %. Samtliga dessa omkringliggande områden är också betydligt mer privilegierade ur ett socioekonomiskt perspektiv. Segregationen i Lund ligger således inte på stadsdelsnivå utan på bostadsområdesnivå.

Och återvänder man nu till de östra och norra kommundelarna är det nog också lättare att nu konstatera att det inte bara är det geografiska avståndet till undervisningen som är avgörande för deltagandet i musikcheck utan även det socioekonomiska perspektivet. Om vi tittar på den socioekonomiska aspekt som brukar ses som mest avgörande när det gäller kulturaktivitet i Sverige, det vill säga utbildningsnivå, går det att konstatera att de områden i norr och öster som har ett relativt högt deltagande i musikcheck, Stångby, Vallkärra, Torna-Hällestad också har en högre andel invånare med eftergymnasial examen, medan Genarps och Veberöds tätort med ett relativt lågt deltagande i musikcheck även har en lägre andel invånare med eftergymnasial examen (figur 4).

Figur 4, utbildningsnivå, andel individer med eftergymnasial examen för Lunds kommun

Sammanfattande geografisk och socioekonomisk analys

Sammanfattningsvis finns det fortfarande många indikationer på att det finns både en social och geografisk gradient, som det brukar heta, när det gäller deltagandet i musikcheck inom Lunds kommun. Andelen barn i musikcheck är högre i socioekonomiskt starka grupper och lägre i socioekonomiskt svaga grupper. Och ju längre geografiskt avstånd till undervisningen, desto färre elever som deltar i musikcheck. Skillnaden gentemot den förra analysen är ganska marginell. Andelen barn i musikcheck totalt av åldersgruppen ligger konstant liksom andelen i de norra kommundelarna och andelen musikcheckelever i de östra kommundelarna har ökat marginellt men ligger fortfarande markant under kommungenomsnittet. I den förra analysen lyftes det fram att den byggde på ett förhållandevis litet underlag med bara två årskullar musikcheckselever. När vi nu kan titta på fem årskullar och se att skillnaderna mellan utvärderingarna är små, kan vi nu också konstatera att underlaget är fullt tillräckligt för en analys av detta slag och att analysen ända ner på DeSO-nivån är tillförlitlig.